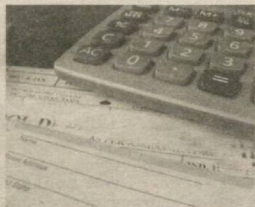
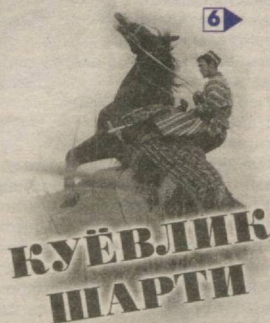

ДАРОМАДЛАРНИ
ДЕКЛАРАЦИЯЛАШНИ
УНУТМАНГ! 2

БОЛАНИНГ 3
БЕГОНАСИ БЎЛМАЙДИ

...БИЗ ЗАМОНГА
БОҚАЙЛИК

ТАҚДИРИМСАН, БАХТИМСАН, ЭРКИН ВА ОБОД ВАТАН!

Собиржон МЎМИНОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист:

— Менинг назаримда, санъаткорлар орасида китобхонлик, шеърхонлик маданиятини кучайтиришдан ташқари ва бирор шеър ёхуд ғазал матни устида ишлашдан аввал зиёли-олимлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш керак. Чумчуқ сўйсаям қас-соб сўйсин, деган ибора бор бизнинг халқда. Шеър, куйи, ҳатто қўшиғиниям ўзи яратибётган хонандадан профессионал асар кутиш мушкул деб ўйлайман.

4

ҲИКМАТ

Ҳар сабрнинг охири зафар,
Ҳар аччиқнинг кетидан шакар.

Жалолиддин РҲИМЙ

МАФТУНАНИНГ ШОДА-ШОДА МЕДАЛЛАРИ

— Мафтуна қизим ўн ёшга тўлганида Олмалиқ шаҳридаги 3-сонли Болалар ва ўсмирлар спорт мактаби қошидаги каратэ тўғрагига етаклаб борганимда айримлар "Нима қиласиз, қиз болага бу унчалик мос келмайди, қийналади" дейишган. Лекин қисқагина вақт ичида ажойиб мураббий Баҳодир Аҳмедов қизимда бу шарқона спорт турига бўлган меҳр ва қизиқишни шакллантиришга эришди. Энди унинг қўлга киритаётган ютуқларидан бошим осмонга етаяпти — дейди отаси Шухрат Тўрақулов.

Яқиндагина Малайзиянинг Куала-Лумпур шаҳрида 16-17 ёш қизлар ўртасида ўтказилган Осиё кубоги беллашувларида ҳам Ўзбекистон чемпиони Мафтуна Тўрақулова ўнлаб давлатларнинг иқтидорли каратэчиларини енгиб, фахрли учинчи ўринни эгаллаб, бронза медали билан қайтди. Умидли спортчимиз ўтган йили Ҳиндистонда ўтказилган Осиё чемпионатида 59-67 кг. гача вазндаги спортчи қизлар ўртасида тенгсиз эканлигини исботлаб, Осиё чемпиони деган шарафли номга сазовор бўлди.

Бугунги кунда Мафтуна Тошкентдаги 2-сонли юридик коллежининг биринчи босқичида таҳсил олаяпти. Шу кунгача у қарийб 25 марта татамига чикиб, деярли барча учрашувларни ғалаба билан якунлаган.

— Орзуларим хали бир олам, насиб этса, жаҳон миқёсида ҳам ўзбек қизларининг маҳоратли ва ҳеч бир ривожланган давлат ёшларидан кам эмаслигини исботлаб, Ўзбекистонимиз шайини улуғлаш! — дейди Мафтуна Тўрақулова.

Нигора ЭРКИН кизи,
«Оила ва жамият» мухбири.

ДАРОМАДЛАРНИ

декларациялашни унутманг!

Даромадлар тўғрисидаги декларация асосида солиқ солиш муносабатлари Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси орқали тартибга солинади.

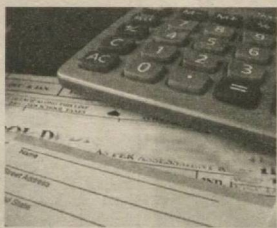
Унга кўра, декларация асосида солиқ солинадиган даромадларга Ўзбекистон Республикаси резидентларининг мулкӣ даромадлари, агар бу даромадларга тўлов манбаида солиқ солинмаган бўлса, шунингдек, фан, адабиёт ва санъат асарларини яратганлик ҳамда улардан фойдаланганлик учун муаллифлик ҳақи тариқасида олинган даромадлар, асосий бўлмаган иш жойидан олинган моддий наф тарзидаги даромадлар, икки ёки ундан кўп манбадан олинган солиқ солинадиган даромадлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқаридаги манбалардан олинган даромадлар ва солиқ агентлари бўлмаган манбалардан олинган даромадлар кирди.

Эътибор бериш жоизки, агар солиқ тўловчининг асосий бўлмаган иш жойидан олган даромадларидан жисмоний шахслардан олинмаган даромад солиғи унинг аризасига кўра, белгиланган энг юқори ставка қўлланилган ҳолда уш-

лаб қолинган бўлса, даромадлар тўғрисида декларация тақдим этилмайди.

Жисмоний шахснинг жами йиллик даромади тўғрисидаги декларация солиқ тўловчининг олинган йиллик даромади тўғрисидаги ёзма аризасидан иборат бўлади ва у доимий яшаш жойидаги давлат солиқ хизмати органига ҳисобот йилдан кейинги йилнинг 1 апрелидан кечиктирмай тақдим этади.

Шунингдек, мол-мулкни ижарага беришдан даромад олаётган жисмоний шахс, агар ушбу даромадларга жисмоний шахслардан олинмаган даромад солиғининг тўлов манбаида солиқ солинмаса, белгиланган муддатларда жами йиллик даромад тўғрисида декларация тақдим этиш билан бир қаторда ижарадан даромадлар пайдо бўлган кундан эътиборан, биринчи ой тугаганидан кейин беш кунлик муддатда дастлабки тарздаги декларация ҳам

тақдим этади. Мол-мулкни ижарага беришдан даромадлар олиш тугаган тақдирда жисмоний шахс доимий яшаш жойидаги давлат солиқ хизмати органини бу ҳақда ёзма шаклда хабардор этади.

Агарда, солиқ тўловчи даромадлар тўғрисидаги декларацияни тақдим этмаган бўлса, давлат солиқ хизмати органи ўзидаги мавжуд маълумотлар асосида солиқ суммасини энг юқори ставка бўйича ҳисоблашга ва солиқ тўловчига тўлашни лозим бўлган ҳисобланган солиқ суммаси тўғрисида билдиришнома топиришга

ҳақлидир. Солиқ тўловчи томонидан жами йиллик даромади тўғрисида декларация тақдим этилган тақдирда, солиқнинг якуний суммаси ушбу декларация ҳисобга олинган ҳолда аниқланади.

Жисмоний шахслар — Ўзбекистон Республикасининг резидентлари даромадлар тўғрисидаги декларациянинг маълумотлари асосида ҳисоблаб чиқарилган, жисмоний шахслардан олинмаган даромад солиғини ўтган солиқ давридан кейинги йилнинг 1 июнидан кечиктирмай тўлайдилар.

Мол-мулкни ижарага беришдан даромадлар оладиган жисмоний шахслар жисмоний шахслардан олинмаган даромад солиғини тақдим этилган дастлабки декларация асосида ҳар ойда даромад олинган ойдан кейинги ойнинг бешинчи кунигача тўлайдилар. Йил тугагач, жисмоний шахсларнинг даромадларидан олинмаган солиқнинг йиллик суммаси

Жараён

ҳақиқатда олинган даромад бўйича ҳисоблаб чиқарилади. Бу сумма билан йил мобайнида тўланган суммалар ўртасидаги фарқ келгуси йилнинг 1 июнигача солиқ тўловчидан ундирилиши ёки унга қайтарилиши лозим.

Таъкидлаш лозимки, амалдаги қонунчиликда солиқ декларациясини белгиланган муддатдан кечиктириб тақдим этган шахсларга нисбатан маъмурий, шунингдек, қўшимча ҳисобланган солиқни ўз вақтида тўламаган шахсларга нисбатан эса молиявий жарималар қўллаш кўзда тутилган.

Агарда фуқаролар айрим сабабларга кўра, бевосита давлат солиқ органларига бориб декларацияни тақдим эта олмасалар, уни жойлардаги почта алоқаси бўлимлари ёки интернет орқали электрон тарзда Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг www.soliq.uz сайти орқали юборишлари мумкин.

Шухрат НОҚОБИЛОВ,
Учтепа тумани ДСИ
шўба бошлиғи.

БОЛАЛИК

БЕҒУБОРЛИК ФАСЛИ

Болаликнинг орзулари осмон қадар юксак бўлади. Инсоннинг шахс сифатида камол топиши ҳам айнан мана шу даврдан бошланади. Шу боис болаларни ҳар тарафлама баркамол, Ватанга ва жамиятга садоқатли этиб тарбиялаш, уларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилиш ҳар биримизнинг олдимизда турган долзарб вазифалардан биридир.

Мустақиллик йилларида мамлакатимиз Президенти ва ҳукуматимиз болалар ва ўсмирларнинг ҳар томонлама камол топиши, уларнинг умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялаш учун шарт-шароит яратиш ҳамда ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини қўллаб-қувватлаш борасида ўзига хос ривожланган механизми вужудга келтирди. Болаларга доир давлат сиёсатини Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияга мувофиқлаштириш мақсадида мамлакатимизда қонунчилик, маъмурий ва бошқа йўналишларда чора-тадбирлар белгиланган. Ўзбекистон Конституцияси, Оила, Меҳнат кодекси ва бошқа бир қанча қонун ва ҳужжатларда Болалар ҳуқуқини тартибга солиш масалаларига алоҳида ўрин берилган.

Агар болага оилада яхши тарбия берилса, мактабда намунали ўқувчига айланади, маҳаллада бошқаларга ибрат бўлади. Шу боис боланинг юксак маънавиятли, баркамол шахс бўлиб етишишида оила, мактаб ва маҳалланинг ўрни беқиёс. Бола энг аввало ота-онасидан ибрат олади. Отанинг кенг феъли, билими ва ғамхўрлиги, онанинг ҳушмуомала, саранжом-сарихталигини кўриб ўсган бола ҳаётга соғлом назар билан қарайдиган, маънавий етух шахс бўлиб улғаяди. Болани беҳиз ниҳолга қиёслашмайди. Агар унга етарлиқ эътибор берилмаса, ҳар бир ҳаракати зийраклик билан назоратга олинмаса, келажакда ундан яхши мева куттиш амри маҳол. Оилада, ўқув муассасалари ва кенг жамоатчилик ўртасида болалар тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи омилларнинг олдини олишга қаратилган турли чора-тадбирларни янада қучайтиришимиз зарур. Шундагина, бугунги кунда ўсмирларимизни яшаш, ўқиш ва иш жойларида турли ғайриқонуний оқимлар таъсирига тушиб қолишдан асраган бўламиз. Вояга етмаганларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишни таъминлаш, спорт ва бошқа тўғарақлар фаолиятини ривожлантириш, вояга етмаганлар тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи ота-оналар, ҳомий ва васийлар таъсирига тушиб қолишдан сақлаш ҳам ҳамиша долзарб ҳисобланади.

Болалик беғуборлик фасли. Шу даврдан бошлаб меҳр билан парваришланса, унинг орзулари юксалишига, олдига аниқ мақсадлар қўйиб интилишига кенг йўл очиб берилса, ҳадемай унинг самараси юзага чиқади. Бугун бизнинг назаримизда арзимасдек туюлаётган орзу-истаклари ҳам боланинг камолотида муҳим роль ўйнайди. Унинг шодлиғи қувончига, дарду изтиробларига бефарқ қарамаслигимиз, аксинча, мурғак қалбида уйғонаётган истакларини рўёбга чиқариш учун биргаликда ҳаракат қилишимиз керак.

Ижобат ВАҒОҚУЛОВА,
Шайхонтоҳур туманидаги
1-нотариал идораси нотариуси.

Бу оила оддийгина. Шифокорлар сулоласи вакиллари Абдуғаффор ака Розиков ҳамда Фароғат опа Абдуллаеваларнинг бир-бирлари кўнглини авайлаб сўзлашишларига ҳавас билан боқар эканман, кўнглимни алланечук ҳислар чулғаб олди. Шундайлар ҳам бор: турмуш қуришди-ю, орадан кўп вақт ўтмасдан бир-биримизни тушунолмадик дея кўзлари жовдираб турган болаларга-да ачинмай оиласидан воз кечади. Одамлар бор: бир умр ёнма-ён яшаб, бир-бирларига суянчиқ бўладилар, кўнглиллари тўлиб яшашади. Ундай инсонлардан одамийликни, яшашни, ҳаёт илмини ўрганаск, қанийди...

Абдуғаффор ака ва Фароғат опаларнинг турмуш қурганларига йигирма саккиз йил тўляпти. Оила бошлиғи туман ветеринария бўлими бош врач. Хонадон бекаси эса туман марказий поликлиникаси врач-офтальмолог.

Улар уч фарзандни тарбиялашди. Тўнгичи Музаффар ҳозирги кунда Америкада, иккинчидек коллежда таҳсил оляпти. Фаррухбек Наманган муҳандислик педагогика институтини талабаси. Муборакхон эса Андижон тиббиётга ихтисослашган академик лицейини тамамлаб, онаси каби шифокор бўлишни ният қилди.

— 24 ёшимда келин бўлган эдим, — дея хотирлайди ёшлик йилларини Фароғат опа. — Шифохонада ишларим кўпайиб, рўзғор юмушларига улгурмай қолсам, дарров кўз олдимга саришта, эпчил онам — Офтобхон ая келардилар. Улар комбинат ишчиси бўлганлар. Саккиз фарзандни оқ ювиб-оқ тараб катта

МЕҲРДАН БАҲРА ОЛГАНЛАР

қилдилар, чарчадим деганларини ёки бирор кун хастаман, дея кўрпа-тўшак қилиб ётганларини эслай олмайман.

Оиласида ҳаловати бор инсоннинг касб-кори ҳам бароридан келаверади. Фароғат опа 150 кишилик туман марказий поликлиникасида бошланғич хотин-қизлар қўмитаси раиси ҳам.

— Ниҳоятда тартибли, бамаъни аёл, — дея у ҳақда тўққизлашиб сўзлайди поликлиника терапевти Мухаррамхон Комилова. — Ишда тартибни яхши кўради. Тажрибали шифокор. Шу кунгача бировнинг кўнглини оғритганини эслай олмаймиз.

Ҳа, кўзлари ҳамиша қулиб, чехрасидан нур ёғилиб турадиган Фароғат опа билан суҳбатлашиб зерикмайсиз. У қувноқ ёшлик йилларини эслашни ёқти-

ради:

— Тумандаги 1-ўрта мактабни тугатганман. 10-синфда ўқибётганимда, немис тилидан фан олимпиадасининг республика босқичига чиққанман. Бу ушбу тилни мукаммал биладиган дадам Жаннатилла Абдуллаевдан юққан бўлса керак.

Мактабда ўқиган йилларим турли кўрик-танловларда фаол иштирок этардим. Тадбирлар мейданининг бошловчилигимсиз ўтмасди...

Опадаги шижоат ҳалигача сўнмаган. 2000 йилда у «Намунали шифокор» кўрик-танловининг сўнгги — вилотат босқичида қатнашди. «Даврага кел, дугонажон!» деб номланган тадбирдаги иштироки билан тилларга тушди.

Тўрақўрғон шаҳарчасида обрў-эътиборга эга бу оилага, унинг бошлиғи Абдуғаффор акага ҳамманинг ҳаваси келади. Чунки унинг ёнида Фароғат опадек оқила ва меҳрибон аёл бор. Демак, кўнгиллари меҳрдан, муҳаббатдан, самимиятдан баҳра олса, бахт кўрғонларини яратиш ҳеч гап эмас экан...

Шаҳло ТОШБЕКОВА,
«Оила ва жамият» муҳбири.
Наманган вилояти.

ОНКОЛОГЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Пойтахтимиздаги академик В.Вохидов номидаги республика ихтисослаштирилган хирургия марказида кўкрак беи саратонли хасталикларини даволашнинг замонавий усуллари мавзусига бағишланган онкологлар анжумани бўлиб ўтди.

Семинар «Ҳаёт учун!» миллий уюшмаси, «Аёллар кенгаши» республика жамоатчилиги бирлашмаси, «Фонд форум»нинг Австриядаги ваколатхонаси, Жанубий Калифорния университети ва бошқа қатор халқаро ташкилотлар ҳамкорлигида уюштирилди. Тадбирда кўкрак беи хасталигининг олдини олиш, ташхис қўйиш ва замонавий усулларида даволаш билан боғлиқ ишлар таҳлил этилди. Мутахассисларнинг изоҳ беришича, ушбу касаллик скрининг турли хатарили омиларини ўз вақтида аниқлаш ва

Семинар

бу хавфли ҳолат асоратларини камайтиришда сезиларли самара бермоқда. Бу борада «Ҳаёт учун!» миллий уюшмаси ташаббуси билан саратон хасталигига қалинган аёлларга тиббий-психологик ва ихтимоий-ҳуқуқий кўмак бериш бўйича амалга оширилаётган хайрли тадбирлар анжуман иштирокчилари томонидан алоҳида эътироф этилди.

Семинарда мутахассис олимлар, онкология ва шовилинч тиббий ёрдам хизмати вакиллари, тадқиқотчилар билан биргаликда америкалик бир гуруҳ таниқли профессорлар ҳам қатнашди.

Ўз муҳбиримиз.

2013 йил — Обод турмуш йили

САРИШТАЛИ МАҲАЛЛА — ФАРИШТАЛИ ХОНАДОН

Каттақўрғон туманидаги Янгиравот маҳалла фуқаролар йиғини раиси Гулбаҳор Шукурованинг иш куни соат билан белгиланмаган. У эртадан кечга маҳалланинг ташвишлари билан елиб-югуради. Бу ерда учингга яқин аҳоли иш-иқомат қилади. Шунинг қарийб 60-65 фоизини ёшлар ташкил этади. Маҳалла раиси оилаларда соғлом муҳитни шакллантириш, эр-хотин, кайнона-келин орасида турли жанжал ва тушунмовчиликлар юзга келишининг олдин олиш мақсадида хонадонма-хонадон юришдан қарчмайд.

— Оилалардаги маънавий муҳитни ўрганадан, агарда бирор муаммоли масалани пайқасам, дарҳол шу ернинг ўзида мурося йўли билан бартараф этишга ҳаракат қиламан, — дейди Гулбаҳор Шукурова биз билан суҳбатда.

Маҳалламиз фаоллари билан ҳам-киҳатликда "Оила — муқаддас қўрғон", "Сариштали маҳаллам — фариштали хонадон" каби мавзуларда очик мулоқотлар, давра суҳбатлари ўтказиб келяпмиз. Яқинда турмуш ўрганига эндигина уч ой бўлган ёш келин-куёв ажрашамиз, деб маҳалла идорасига келишди. Сабабини сўрасам, арзирли баҳона, вахлари йўқ. "Қачон қарамай, уйда жанжал. Онамга келинининг хизмати, пиширган овқати, юриш-туриши ёқмаса, мен нима қилай", дейди куёв.

Уларнинг хонадонига бордим. Куёвнинг онасига насиҳат қилдим. Фарзанд хоҳ ўғил, хоҳ қиз бўлсин, она учун азиз ва суюкли. "Ўзлингиз ва келинингиз билан гаплашиб олдик. Улар ёшлик қилиб ажрашамиз дейишса, жим қараб туриш яхши эмас. Фарзандларининг оиласини сақлаб қолиш

она сифатида сизнинг ҳам, маҳалла раиси сифатида менинг ҳам вазифам. Келининингизнинг қилаётган ишидан камчилик қидиргандан кўра, унга уй юмушларини ўргатиш, ёрдам бериш маъқул эмасми? Қариганда невараларни суюб, уларнинг шодиёна кунларида бош-қош бўлиб юришга нима етсин", дедим босиқлик билан у кишига.

Гапларимни эшитгач, онахон энди ёшларни ажратиб ҳақида оғиз очмаслигини, уларнинг бахтли, саодатли кунларини кўриш истагида эканини айтди. Ҳозир бу хонадон маҳалламиздаги энг намунали оилалар қаторида тилга олинади.

Шу ўринда ёш келинчақларга айтадиган гапим бор, уларнинг юзидан табассум аримаса, иззатталаблик қилиб, барчадан ранжийвермаса, ўзларига яхши бўлади. Агар турмуш ўртоғининг камчилигини пайқаса, уни шундай чиройли йўл билан айтишсинки, кейин ўртага совуқчилик тушмасин. Эрининг совғаларини кўз қорачиғидай асрасинлар. Ортиқча кийимга ружу қўймасинлар. Оила бўлохиде мамлакат. Унинг сир-асрорларини дастурхондай ёйган одам сотқинга айланади. Борган жойида тошдек оғир, босиқ, чидамли бўлиб яшаганлар ютади.

Шу кунларда Янгиравот маҳалласи аҳли ободонлаштириш ишлари билан машғул. Кўча бўйларига, гузар атрофига турли манзарали ва мевали дарахт кўчатлари экиш режалаштирилган. Энг муҳими, янгиравотликлар тинч-тотувликда, осойишта ҳаёт кечиришмоқда.

ҲОШИМ ОРЗИКУЛОВ,
"Оила ва жамият" мухбири.
Самарқанд вилояти.

Дилфуза УСМОНОВА,
Пискент туманидаги имконияти чекланган болалар учун ихтисослаштирилган 79-сонли ёрдамчи мактаб интернатининг директори:

— Масканимиз 180 ўринга мўлжалланган бўлиб, бу ерда 120 нафар ишчи ходим фаолият кўрсатмоқда. Болаларга биринчи синфдан тўққизинчи синфга таълим берилади. Кейин эса махсус коллежларга жойлаштирилади.

Имконияти чекланган болалар ҳаммаша эътибор ва ғамхўрликка, назоратга муҳтож бўлади. Ўқитувчи, тарбиячи ва энагалардан сабр-тоқат ва меҳр билан ишлаш талаб этилади. Чунки тарбияланувчиларимиз

соғлом турмуш тарзига мослашган, ота-она, яқинлари меҳридан баҳраманд бўлаётган болалардан сира ҳам кам эмас. Уларга ҳукуматимиз томонидан ҳамма шароитлар яратиб берилган. Ижтимоий ҳаётга тезроқ мослашиш учун ўқитувчи ва мураббийларимиз алоҳида йўналишда таълим беришади. Еттига тўғарақда мунтазам машғулотлар олиб борилмоқда.

Нутқида нуқсонли бор тарбияланувчиларимиз педагог ва логопедларимиз ёрдамида нутқни ривожлантириш машқлари ўтказилади. Изчил равишда олиб борилаётган соғломлаштириш машғулоти зое кетмаяпти. Бир ҳаётий воқеани айтиб берайин: мактабимизга бир болани олиб келишди. У деярли ҳеч ким билан гаплашмас, ўзи билан ўзи овора эди. Ортопед, логопед, психологларимиз у билан махсус машғулотлар олиб боришди. Орадан бир мунча вақт ўтиб, боласини кўргани онаси келди. Ишонасизми, қисқагина вақт ичида ўғлида кечган ўзгаришларни кўриб, йиғлаб юборди. Бизга роса раҳмат айтди.

Ўқулаётган исмли тарбияланувчиларимизнинг ҳаракат таянч органларида нуқсонлари бор эди. Тарбиячилар уни опичлаб юришарди. Атрофидаги болаларга ҳавас қилиб, унинг ўзи ҳам мус-

Меҳр қолур...

тақил равишда ҳаракатлана бошлади. Шифокорлар унга ёрдам беришди. Натижада шу қиз ҳам оёққа турди. Албатта, бундай ижобий ўзгаришлар барча-мизни қувонтиради-да. Жамоамизда болаларга чин дилдан меҳр кўрсатиб келаётган Каромат Сулаймонова, Тамара Камолдиннова, Санобар Арслонова, Соҳиба Мирсоатова, Ҳозорбек Норматов, Анвар Отабоев, Назира Жонбекова каби энага ва ишчи-хизматчиларнинг номларини фахр билан тилга олсак арзийди. Кутубхоначимиз Ҳанифа Шерматова ҳам ўз ишининг фидойиси. Бола-жонларга маърифат улаштириш ниятида ҳаётки ўзининг муқофот пулига ҳам кутубхонамиз учун нобъ бадий адабиётлар сотиб олиб келади. Ўқитувчи-дефектолог Лобар Маматқулова, тарбиячиларимиз Гулноза Эшбоева, Муҳаббат Эшбоевалар ҳам ўз касбларига сидқидилдан ёндошиб келмоқда.

2011-2012 йилларда мактабимиз тубдан ўзгариб, Олмалик кон металлургия комбинати ҳомийлигида тўлиқ капитал таъмирдан чиқарилди. Янги устхона, ошоналар қурилди. Замонавий анжомлар ва жиҳозлар олиб келиб ўрнатилди. Ҳомийлар тарбияланувчиларимизга табиатнинг бир бўлаги сифатида ажойиб жонли бурчак яратиб беришди. Ана шундай беминнат кўрсатаётган кўмаклари учун жамоамиз номидан Олмалик кон металлургия комбинати раҳбариятига санимий миннатдорлигимизни билдирамиз.

Шу гўшамизда таълим-тарбия олаётган барча болаларни ўз фарзандимиздек кўриб, чин юракдан меҳр-оқибат кўрсатиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз эканлигини ҳис қилган ҳолда хизмат кўрсатаямиз.

"Оила ва жамият" мухбири
Нигора ЎРОЛОВА ёзиб олди.

"Оила табиатнинг шоҳ асарларидан биридир" деб ёзган эди улуг алломалардан бири. Айниқса, маънавий жиҳатдан етук, соғлом ва баркамол оилаларни шакллантиришга, ёш рўзгорларга моддий ва маънавий кўмак беришга катта эътибор қаратилаётганлиги диққатга сазовор. Айтиш мумкинки, Президентимиз раҳнамолигида ёш оилаларнинг янада гуллаб-яшнашига, намунали уй-жойлар барпо этишга, оналик ва болаликни муҳофаза қилишга астойдил бел боғланганлиги оилага ғамхўрликнинг юксак ифодасидир. Демакки, мукамал асарни яратиш йўлида барча сазй-ҳаракатлар, изла-нишлар шунга қаратилган.

Оилани мустаҳкамлашнинг асосий тамойилларидан бири — бу миллий ва маънавий қадриятларимизни асраб-авайлашдан иборат бўлмоғи лозим. Зеро, миллий ўзлигини, қадр-қимматини йўқотмаган, ўзимизга хос шарқона одатларимизни унутиб қўймаган оилада одамлилик, ўзаро ҳурмат, меҳр ва садоқат, ишонч доимо муҳассамдир.

Атоқли адибимиз Абдулла Қодирийнинг "Ўткан кунлар" романидаги қуйидаги парчага бир эътибор беринг. **"Қани, бек отаси, кўрманани беринг-чи! — деди Ўзбек олим Кумушни имлаб. Ку-**

ҲАР ОИЛА БИР ШОҲ АСАР

муш уялиб зўрғагина салом берди ва Юсуфбек ҳожининг яқинига келиб бўйин эгди. Ҳожи қўли билан Кумушнинг елкасига қоқиб суйди ва Кумушнинг мангалига тегишиб олган ўз қўлини ўтди:

— Бизнинг Марғилонда ҳам шундай келинимиз бор экан-ку, биз билмай юрган эканмиз-да! — деб тевағига қараб қулини ва қўлини дуога очди.

Шу кичик бир парчада тасвирланганидек, ўзбек халқининг қадим-қадимдан ўзига хос миллий урф-одатлари, расм-русумлари, миллатимизнинг беағи бўлиб келган. Яъни ота-онага ҳурмат, ҳаёли ва ибодли бўлиб юриш юксак фазилат саналган.

Оиланинг бош бўғини шубҳасиз ота билан онадир. Оила деб аталган улкан бир асарнинг муаллифи ва ижодкори ҳам улардир. Шундай экан, бола тарбиясида, ёш авлод камолотида уларнинг шахсий ибрат-намунаси, одамлилик фазилатлари, таъсир кучи биринчи ўринда туради.

Мустаҳкам оиланинг илдиэлари теран, вужуди соғлом бўлади. Унинг ўзига хос жиҳатларидан

бири меҳнатсеварлик, хунар ва касб эгаллаш билан боғлиқдир. "Хунарни асрабон нетгумдир охир, Олиб туфроққа кетгумдир охир" деб ёзади ҳазрат Алишер Навоий ўзининг "Фарҳод ва Ширин" достонида. Айтиш мумкинки, Навоийнинг кўплаб асарларида оилапарварлик, хонадонда ота ва ўғилнинг ўрни, яқин қариндошлар ўртасидаги муносабатлар, меҳнатсеварлик фазилатлари юксак маҳорат билан тараннум этилади.

Замонлар ўзгариб боваради. Аммо битта ҳақиқат доимо ўз кучини сақлаб қолаверади. Бу ҳам бўлса, оилада фарзандни илмга ўргатиш, бирор бир касб эгаси қилиб тарбиялашдан иборатдир. Йигитларимиз Фарҳоддаги жасорат ва тиришқоқликни, қизларимиз ҳам Шириндаги гўзаллик ва ақллиликни, тадбиркорликни ўзларига муҳассас эта олсаларгина кўзланган мақсадга албатта, эришадилар.

Шоҳида РАҲМОНОВА,
Ангрен тиббиёт коллежининг тарих ва ҳуқуқшунослик фанлари ўқитувчиси.

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН ҚИЗЛАР КЎМИТАСИ АХБОРОТ ХИЗМАТИ ХАБАР ҚИЛДИ:

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси ташаббуси билан ташкил этилган ва бугунги кунда барча таълим муассасаларида фаолият олиб бораётган «Ораста қизлар» тўғарида тенгдошлар ўртасидаги муносабатлардан унумли фойдаланиб, ёшларнинг атрофдаги воқеаларга ўз муносабатларини шакллантириш, маънавий муҳитни янада соғломлаштиришда уларнинг иштирокини кучайтиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Кўмита бугунги куннинг долзарб масалалари бўлган ўн икки йиллик мажбурий таълимни тарғиб этиш, эрта никоҳларнинг олдини олиш, ўқувчиларнинг давоматини таъминлаш борасида Чирчиқ тиббиёт коллежиде давра суҳбати ўтказди. Маскур таълим масканида 1500 нафарга яқин қизларга 100 нафар хотин-қиз педагоглар таълим бериб келмоқда.

Давра суҳбати жараёнида орасталик, саришталик, мустаҳкам оила асослари ва ёшларнинг маънавий баркамоллиги, битирувчи ёшларни иш билан таъминлаш каби масалаларда савол-жавоблар бўлди.

Тадбир доирасида Германиянинг халқаро ҳамкорлик жамғарма кассалари фонди директори Маттиас Фосс ҳамда бош консултант Уилрих Киниттслар «Ораста қизлар» тўғарида фаолияти билан танишдилар. Меҳмонлар қизларнинг ўз тенгдошларини азгу гоёларга сафарбар этиш, миллий қадриятларни есраш борасидаги фикрлари ва ёшларни тадбиркорлик йўналишидаги изланишларига қизиқиш билдирдилар. Давра суҳбатида ёшлар қалбига йўл топишнинг энг мақбул йўли уларни тинглаш, орзу-мақсадлари ва интилишларини қўллаб-қувватлаш экани алоҳида таъкидланди.

“Шу гўзалга боқаман”, “Аразлари ёмон экан”, “Кўргони келдим”, “Адо бўламан” каби кўплаб кўшиқлари билан мухлислар қалбидан жой олган элимизнинг севимли санъаткори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Собиржон Мўминов шу кунларда “Меҳр кўнгилларни обод этар” деб, номланган янги концерт дастурига қизгин тайёргарлик кўрмоқда. “Истиқлол” санъат саройида ўтказилиши режалаштирилаётган дастурда Собиржон Мўминовнинг ўғли Рўзимухаммад ҳам сахнага чиқиши кутилмоқда.

Собиржон Мўминов:

МЕҲР КЎНГИЛЛАРНИ ОБОД АЙЛАСИН!

— Собир ака, кейинги пайтларда фарзандлар билан кўшиқ айтиш, уларни катта сахналарга олиб чиқиш урфга кирдими ёки болаларнинг ўзлари оталари касбини эгаллашга астойдил интилишяптими?

— Боланинг юрагида бирор касб-хунарга иштиёқ уйғонса, уни қўллаб-қувватлаш ҳар бир ота-онанинг бурчи. Мен ҳам фарзандларимга издошим бўлинглар, санъат йўлини танланглар деб ҳеч қачон талаб қўймаганман. Истеъдод инсоннинг қонида бўлса, у албатта юзага чиқаркан. Бизнинг ўзимиз асли санъаткорлар сулоласиданмиз. Отамиз Одилжон Мўминов еттинчи сулола бўлсалар, фарзандим Рўзимухаммад насиб этса, тўққизинчи авлод ҳисобланади. Оилада беш нафар ўғил эдик, ҳаммамиз болалиқдан санъатга меҳр қўйгандик. Отамиз ёшлигида Фаттоҳхон Мамадалиев, Маъмуржон Узоқовларга доира чалиб, кўш овоз, жўр бўлиб кўшиқ айтганлар. Бу билан нима демоқчиман, санъатга меҳр-муҳаббат ворисларимнинг қонида бор.

Энг қувончлиси, шахсан Юртбошимиз ташаббуси билан болалар санъат мактаблари ва коллежларга жуда катта эътибор берилаяпти. Нафақат марказий шаҳарларда, балки чекка туманларда ҳам шароитлари кишининг ҳавасини келтирадиган мусиқа мактаблари барпо этилган. Ёшларимиз ана шу имкониятлардан унумли фойдаланишлари керак. Рўзимухаммад Глиер номидаги мусиқа мактабида гижжак чалиш бўйича таҳсил оляпти. Кенжамиз Сарваржон эса Успенский номидаги академик лицейнинг фортепиано бўлимида ўқимокда. Уларнинг келажакда шу соҳа учун астойдил меҳнат қила олишларига ишонаман. Шу боис ҳеч иккиланмай, Рўзимухаммадни катта сахнага олиб чиқаяпман. Қолгани энди унинг ўзига боғлиқ.

— Концертнинг бундай номланишида бирор рамзий маъно борми?

— Бўлмасам-чи, сўнгги пайтларда ўзимиз истамаган ҳолда ота-бола, ака-ука, қариндош-уруғлар ўртасида бироз меҳр-окибат кўтарила-

ётганига дуч келаяпмиз. Дастуримизни қандай номлаш ҳақида маслаҳатлашганимизда биринчи устозим — падари бузуқворимиз мана шу номни маъқулладилар. Ҳозир у киши 85 ёшда. Уларнинг меҳрига талпинамиз, дуоларини оламиз. Истардикки, меҳр ҳамиша кўнгилларни обод айласа. Шундагина дунёда яхшилик устувор бўларди.

— Агар имкони бўлса, янги дастурингиздан жой олган тароналар, кўшиқлар ҳақида сўзлаб берсангиз...

— Кейинги йилларда қатор янги кўшиқлар яратдик. Концертимиз аввалида ўғлим билан дуэт айтганимиз. “Кўз тегмасин” деб номланган бу кўшиқ матнини шоира Марҳаб Сафоева ёзган. Қолганлари... келинг, қолганлари ҳозирча сир бўла қолсин. Чунки бирма-бир санаб бераверсам, уларнинг кизиги қолмайди-да. Фақат очик айтишим мумкин, дастуримиздан ватан мадҳи қўйланган кўшиқлар кўпроқ жой олган. Бир неча йил аввал ёзилган “Юртим, Истиқлолинг муборак бўлсин” кўшиғимизни мухлислар такрор-такрор сўрашди. Мен бундан жуда хурсанд бўламан. Тингловчиларимизнинг қалбидан юртга муҳаббат жўшиб турганини сезиб қуйлашнинг гаши бошқача.

— Отангиз санъаткор эканини кўпчилик яхши билади. Шу ўринда онангиз ҳақида ҳам гапириб берсангиз. Фарзанднинг энг яқин сирдоши барибир она бўлади, тўғрими?

— Биламизки, ҳар бир ўзбек оиласида албатта, оталарнинг қадр-қиммати ва нуфузини қамситмаган ҳолда айтишим керакки, онанинг ўрни бошқача, бекиёс. Майли, оталаримизни қўятурайлик, бизнинг ўзимиз ҳам ҳозир қаердан келишимиздан қатъи назар, эшикдан қадам босиб киришимиз биланок, болаларимиздан “Онанинг қани?” деб сўраймиз-ку! Бу азалий одатга айланиб кетган. Масалан, онанинг отабоболари ҳам зиёлилардан бўлгани учунми, бизларнинг кўнглимиздан қандай ўй-халлар кечаётганини волидамиз юз-кўзимизга қарабоқ дарров тушуниб олардилар.

Отам билан бирга елкама-елка туриб икковлари бир этак фарзандни вояга етказиб, тўғри таълим-тарбия бериб, ҳаммамизни уйли-жойли қилишди. Ҳалигача ҳеч эсимдан чиқмайди, болалигимизда бирор марта отамиз билан тўғридан-тўғри гаплашишга ҳаддимиз сифмасди. Нима гапимиз бўлса, онам орқали етказардик. Бу ҳам оталарга бўлган чексиз ҳурматнинг бир кўриниши экан-да. Буни қарангки, Рўзимухаммад ҳам санъаткор бўлиш истагида эканини онаси орқали менга айтди. Эшитиб, бошим осмонга етди.

— Собир ака, сиз ҳам бошқа эл суйган ҳофизлар қаторида халқимиз орасида кўп юрасиз. Тўй-томоша, қувончли тадбирларда қатнашасиз. Тўғриси, кейинги йилларда кузатяпмизки, мавсумий, оммавийликдан йироқ бўлган тўйбоп кўшиқлар кўпайиб кетаётганга ўхшайди. Албатта, шинавандалар орасида зукко, талабчан ва ҳар бир таронани чуқур таҳлил қила оладиганлари кўп. Бундай ўтқинчи, умри қисқа кўшиқларнинг бола-лаб кетишига қўлига тушган хом-хатала “шеър-қўшиқ”ларни қўйлаётган хонандалар сабабчиси ёки саводи ҳаминқадар қаламқашларми?

— Бу масала жуда долзарб мавзуга айланиб қолди. Бу борада айнқаса, қўшиқчилар шаънига ҳам турли туман ачиқ-нордон фикр-мулоҳазалар айтилаётгани рост. Танганинг икки томони бор, тўғрими? Шундай бўлгач, ана шунақа хашаки нарсаларни ёзиб бераётган қўштирноқ ичидаги “шоирлар” масаласи ҳақида ҳам энди бонг уриш пайти келди. Мухлислар кўнглидан жой ололмаётган кўшиқларни айтаётган хонандаларни кузатсангиз, уларнинг ақарияти, тан олиш керакки, китоб, газета-журнал ўқимайди. Шундай бўлгач, тасаввур қилинг, ўзи алаҳсираб ёзиб қўйган ёки қўлига тушган “жўқинамо” шеърларни қўйга солдириб, айтаверди-да. Менинг назаримда, санъаткорлар орасида китобхонлик, шеърхонлик маданиятини кучайтиришдан ташқари ва бирор шеър ёхуд ғазал матни устидан ишлашдан ав-

вал зиёли-олимлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш керак. Чумчуқ сўйсаям қассоб сўйсин, деган ибора бор бизнинг халқда. Шеър, куйи, ҳатто кўшиғиниям ўзи яратётган хонандадан профессионал асар кутиш мушкул деб ўйлайман. Шунинг учун юқорида сиз қўйган саволга битта сўз билан жавоб берадиган бўлсак, марҳамат, ҳар ким қўлидан келадиган ишни қилсин. Санъат йўлини, кўшиқчиликни танладими, марҳамат, чиройли қилиб кўшиғини қўйлаб, халқ олқисини олсин. Оллоҳ шоирликни ҳам ҳар кимга беравермайди, бундай улғу номга даъвогарлик қилиш нодоннинг иши.

— Гурунгимиз ниҳоясида, сизни соғинган ва кўшиқларингизни интиқ куттувчи мухлисларингизга тилакларингиз...

— Энг аввало, Ватанимиз тинчлиги, осойишталигига ҳеч қачон кўз тегмасин. Барча юртдошларимга, оилавий бахту саодат, хотиржамлик тилайман. Элимизда ким кўп, санъаткор кўп, шундай экан, айнан бизнинг ижоди-мизга меҳр қўйган шинавандаларга айтмоқчиманки, ушбу дастуримизда фақат сизлар учун янги кўшиқлар қуйлашни ният қилганмиз. Биз сизнинг яхши кунларингизни соғиниб яшаймиз. Ана шундай қувончли лаҳзалар ҳамиша барчангизга ҳамроҳ бўлсин!

“Оила ва жамият” мухбири
Турдикул НОРМАТОВ
суҳбатлашди.

ЯЙЛОВ — тилимизда қишлайдиган жой маъносидаги “қишлоқ” деган сўз бор. Демак, мантиқан “ёзлок” деган сўз ҳам бўлган бўлиши керак. Сўзларнинг хусусиятларига эътибор берсангиз — бу сўзни ҳам топасиз. “Қишлоқ” сўзига акс маънони билдирган “ёзлок” сўзи асли “йайлов” бўлган. “Ўзбек тилининг этимологик лугати”да изоҳланишича, қадимги тилимизда “йоз” маъносини ифодалаган “йай” деган сўз бўлган. “Йай”-“+”лок”дан “йайлок”, кейинчалик “йайлов” сўзи ҳосил бўлган. “Йайлов”нинг “йайлок” шакли ҳам бор. Демак, қишлоқ қишлаш учун бўлса, яйлов ёзлаш учун.

УЯ — қушлар ини маъносини ифодалаган “уя” сўзининг “уй” сўзига алоқаси бўлиши эҳтимолга яқин. Чунки, қадимда “уя” сўзи оила, уруғ, авлод деган маъноларни англатган. Ҳозир тилимизда “уй” яшашга мўлжалланган қурилма маъносидан ташқари оила, юрт, авлод маъноларини ҳам англатади. Масалан: Аввало уйингда тинчинг бўлсин.

Қуш уясида кўрганини қилади.

Мақол

НАЗОРАТ — тилимизда кузатиб, текшириб туриш маъносини англатган “назорат” сўзининг туб илдиизи шу сўзнинг ўз шаклидан кўриниб турибди. Яъни, “назорат” сўзи “назар” сўзидан келиб чиққан. “Назорат” назардан ўтказиб туриш мазмунини ифодалайди. Бу сўз “бошқариш”, “идора қилиш” маъносида кўп қўлланилади.

Малоҳат билан судлашибди чоғи, ўзи ҳам милиция назоратида эмиш.

Асқад Мухтор

Эшқобил ШУКУР тайёрлади.

КЎЛМАККА ОТИЛГАН СЎЛКАВОЙ

...Турмуш қурганимга энди икки йил бўлганида арзимаган баҳона сабаб, қўлимдаги икки ойлик чақалогим билан уйга аразлаб келдим. Ёмғир шаррос қуяётганди шу кун. Бир қўлимда катта сумка (ичига деярли ўзимнинг ва чақалоннинг кийимларини солиб олганман), бир қўлимда боламни қўтариб дарвозадан кириб келдим. Бувим ховлида кетмон дастанни йўниб ўтирган экан. Гўдакни сўрига қўйиб, арз қила кетдим.

— Энди қайтиб бормайман. Харақатимиз тўри келмади. Боламни боғчага бериб ишга чиқаман, уни ҳам, ўзимни ҳам таъминлашга қўрбим етади, қайтиб бормайман, — дея йиғлай-йиғлай бир дунё гапни айтиб ташладим.

Бувим ярим соатча индамайгина менинг гапларимни эшитгач, ёнимга келиб, бир қўлимга боламни, бир қўлимга сумкани тутказди. Хеч нарсаси демасдан, мени дарвозадан ташқарига чиқариб, эшикни ичкаридан ёпувди, қулфланиб қолди. Нима қиларимни билмай турсам, у ёқдан бувимнинг овозлари эшитилди:

— Иккинчи марта бола кўтариб, ажрашаман деб бу эшикдан кириб келма. Хатто қўшининг уйи бузилсаям худонинг қаҳри келади дейдилар. Онанг эшитса, хафа бўлади. Қани, уйингга жўна. Эр ва қайнона-қайнотани ёмон деган аёлнинг ўзи ёмон. Сен келинсан, қайнона-наг сенинг эганг. Улар ҳақда ёмон гапиришга ҳақинг йўқ!

— Қандай одамсиз ўзи? Небарангизга яхшиликни раво қўрмайсизми? Мени тушунмайсизми? — дейман мен йиғламсираб. — Кетишга пулим йўқ.

Бувим анча вақт жим бўлиб қолдилар. Жаҳлидан тушса, эшикни очади деб ўйладим. Шунда темир дарвозанинг пастдаги тешигидан бир сўмлик сўлкавойни чертиб юборган эди, думалаб ёмғир сувидан ҳосил бўлган қўлмакчага бориб тушди. Қўлимда бола билан қўлмак ичидан сўлкавойни зўрга топдим. Ариқча ювиб, артиб, чўнтагимга солдим-да, бир амаллаб уйимга етиб келдим-да, хамир қилаётган қайнонамга ёрдам бера бошладим. Кечкурун турмуш ўртоғим ишдан келди. Шу-шу биз ҳеч нарсаси бўлмагандай яшаб кетдик...

УЗР СЎРАГАН НИҲОЛЛАР

Қишлоғимизда ҳамманинг ҳурмати-ни қозонган Қобил элликбоши деган аjoyиб инсон бўларди. Тўй-маърака, хашар бўладими, ҳаммадан олдин келиб, енг шимариб ишга тушиб кетарди. Маҳалланинг қайноналари эридан қўрқмасаям, Қобил элликбошининг савлатидан ҳайқиб турширарди. Улар орасида битта-яримта келинига кун бермайдиган, оғзи ботирлари бўлса, амаки маъракаларда бир гап билан чиройли адаб бериб қўярди.

Бир кун бувиимнинг Бахтиёр деган невараси ўша Қобил аканинг невараси Зоиржон билан мактаб стадионида

ОСМОН ЎЗИНГ, ҚЎРҒОН ЎЗИНГ

ЁХУД БУВИМ ҲАКИДА ҲАЁТИЙ ҲИКОЯЛАР

Бувим ниҳоятда меҳнаткаш, тиниб-тинчимас инсон эдилар. Ерга меҳри банд, ниҳолларни авайлаб-авайлаб парваришларди. Бирор марта эрта ётиб, кеч турганларини эслолмайман. Хатто ёшлари етмишга яқинлашганига қадар беморлик нималигини билмаганлар. Сабабини сўрасак, меҳнат ва доимий жисмоний ҳаракат одамни қаритмайди, оғритмайди, дердилар қулиб. Уларнинг гап-сўзлари, қилган ишлари нафақат бизга, балки атрофдагиларга ҳам бирдек ўрнак, ибрат, десам янглишмайман.

футбол ўйнаб юриб, мушшлашибди. Оғзи-бурни қонаб уйга келган ўғлини қўриб, элликбошининг келини эртасига мактабга борибди. Мактаб директори, раҳматли Хумор опа ҳар иккала ўқувчининг ота-онасини мактабга чақиртирибди. Ота-онам ишда бўлганлиги сабабли бундай йиғилишга албатта бувим борарди. Ўша кун негандир бора олмабди. Маҳалла нозир — Нарзиқул мелиса стадион машмашаси билан боғлиқ қоғозларни ёзиб қўйган экан. Бу гапни эшитган Қобил аканинг жаҳли чиқиб, катта неварасини юбориб келинини зудлик билан уйга чақиртириб, "Ўғлинг озгина калтак ебди. Бола дегани шунақа уришиб-суришиб катта бўлади", дебди унга. Нарзиқул мелисани чақириб, "Қоғоз қаламингни қўй болам, Холбуви боғбон онанинг дили оғримасин. Элчилик-да", деб ишни тўхтатибди. Бу гап-сўзни эшитган бувим боққа чиқиб, кўчатларига ишлов беришга тушиб кетдилар. Эртасига Қобил элликбошининг келини кўчага чиқса, уйининг орқасидаги ариқчанинг икки четига қатор қилиб, йиғирмага яқин кўчат экиб қўйилган эмиш. Ниҳоллар худди узр сўраётгандай эгилиб турганмиш. Бундай мардликни бувим қилганини улар ҳам дарров илғашибди...

ҚОНУНИ БУЗГАН КАМПИР

...Бир кун бувиим Марҳамат опасини йўқлаб бормоқчи бўлганида, набиралари Суннатилла футбол ўйнаб, у кишини вақтида олиб бормабди. Шунда сабри чидамай катта кўчага чиқиб, маршрут таксига ўтирибди. Манзилга яқинлашганда: "Ҳой тўхтат, етиб келдим", деб ҳайдовчи машинани тўхтатишнинг кутмасдан эшикни очиб юборибди. Ерга мункиб йиқилган бувимни ҳайдовчи тезда шифохонага етказибди.

У ерда бир муддат даволанганларидан кейин уйга жавоб беришибди. Шу орада маршрут такси ҳайдовчисининг хатти-ҳаракати юзасидан тергов кетаётган экан. Бундан хабар толган бувим туман прокуратурасига бориб, ҳалиги ҳайдовчининг тақдири билан

қизиқибди. "Онахон, Расул Иномов йўл қондасини бузган, қонун олдида жавоб беради", дебди терговчи. Шунда бувим ҳалиги йиғитга қараб, "Аслида қонунни ҳайдовчи эмас, мен бузганман, болам, машинада ҳаво етмаганидан эшикни очиб юборувдим. Мана, керак бўлса гувоҳларим ҳам бор", деб ёнидаги икки кампирни кўрсатибди. Кўп ўтмай, очилган жиноий иш ҳаракатдан тўхтатилиб, бегуноҳ ҳайдовчи жазодан қутулиб қолади...

МУНИС МЕҲРИБОНЛАРИМ

Азалдан шундай, эркак киши уйга кириб келиши биланок болаларидан "Онанг қани?" деб сўрайди. Боланинг қўлига зирпалча кирса ҳам энг аввало "онажон", дейди. Гўдакнинг тили "она" сўзини айтиб чиқади. Она — Ватан деймиз, она-юрт деймиз, она тупроқ деймиз. Дунёдаги барча муқаддас нарсани ана шу улуг ном билан боғлаймиз. Оилада аёлнинг ўрнини ҳеч нарсаси, ҳеч нима, ҳеч ким боса олмайди.

Кўнгул мулки

Онам ёшлари олтимишга кирганида ҳам бувимдан бемаслаҳат иш қилмасдилар. Қариндошларнинг тўй ва маъракаларига оналари билан бирга борардилар. Небарали бўлганларида исми қўйишни у кишига илинар эдилар. Бувим ҳам онамни меҳр билан авайлаб аярдилар. Биз қизларнинг ташвишларимизни ҳам билдирмасдилар. Эсимни танибманки онам — қирқ йиллик келин бўвимнинг бир оғиз қаттиқ гапирганини ёки бирор марта онамнинг бувимга терс қараганларини эслолмайман. Икки мунис, меҳрибон инсоннинг бир-бирига меҳридан биз қизлар, келинлар ибрат олардик.

Йиллар ўтди. Менинг ўзим ҳам она бўлдим, буви бўлдим. Лекин бувижонимнинг ушбу панд-насихатлари бир умр ёдимдан чиқмайди: "Болам, она — қўрғон. Оилага иссиқ-совуқни ўтказмайдиган паноҳ. Ёмон кўздан, балоқазодан асровчи ҳимоячи. Она омон бўлса оиланинг бош паноҳи хотиржам ишга бориб келади. Болаларнинг кўнгли тўқ бўлади. Мабодо аёл хасталикка чалиниб қолса, ёки уйда бўлмаса, ўша хонадонда нотинчлик, парокандалик бошланади. Тарбия ҳам, билим олиш ҳам ўлда-жўлда қолади. Ҳар кун эрталаб уйғонганимда "Оллох, бош паноҳимнинг, болаларимнинг бахтига мени омон сақла", деган дуо билан уйғон. Чин дилдан сўрасанг, худойим бенасиб қолдирмайди".

Бувим хатто чин дунёга рихлат қилганда лаҳзаларда ҳам оиламизнинг ус-тунлари — ота-онамни, биз фарзанду аржумандлари — неварачевараларига дуо қилганларининг ўзи ҳам бир ҳикматдир балки. Ул зот оламдан ўтганларидан сўнг... ҳаммаёқ хувиллаб қолгандек бўлди гўё.

Тўмарисдай шахдди, шиддатли,
Чумолидай қаққон, ғайратли,
Райҳон исми, офтоб ниятли
Менинг бувим кетдилар.

Мактабларга етаклаб борган,
Минг бир дoston, эртаклаб борган,
Қайга борсам, дараклаб борган,
Менинг бувим кетдилар.

Сўхбатлари ақл, салимий,
Ҳикматлари маъқул, қадимий,
Бир ўзбакий, бирам табиий,
Менинг бувим кетдилар.

Боғлар қолди, мўлтираб, ғариб,
Бир меҳрибон қўли ахтариб,
Полвон отам қолдилар қариб
Менинг бувим кетдилар.

Қабристонда қотганда бўзим,
Ғамлар аро қорайди юзим,
Рўзи маҳшар айтарим сўзим —
Менинг бувим кетдилар...

Сайёра ТҶИЧИЕВА

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига тақлиф этади:

Тикувчилик — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.	Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.	Гўзаллик салоҳиети тайёрлаш — 1 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-пальто — 1-2 ой.	Каштачилик — 3 ой (машинада вышивка).
Хамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиб, 2 ойи амалиёт.	Тўкувчилик — 2-3 ой.
Хамшира (тезорор) — 3-4 ой (амалиёти билан).	Инглиз тили — 3 ой, Рус тили — 3 ой.
Тиббий массаж — 2 ой. Нүқтали — 1 ой.	Бисер, яъни муноқо тикиш — 2 ой.
Торт ва пишириқлар — 2 ой.	Декоратив гул, сарпо қўти ва саватлар ясаш — 2 ой, Бисердан гуллар, дархатлар ясаш — 2 ой.
Торт олий курси — 1 ой.	Карвинг (мева ва सबзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.
Уйғур, Европа таом ва салатлари — 1 ой.	Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.	Барчаси амалиёт билан. Ётоқхона мавжуд.
Тўй ва оқшом турмаклари ва мажияж — 1 ой.	
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.	
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.	
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.	

Ўқишни тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона.

МУЛЖАЛ: Юнусобод дехон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).
ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Ҳамза тумани Фарғона йўли кўчаси 4-уй 40-хона. МУЛЖАЛ: Қўйлик кийим бозори рўпарасида. ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи).

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Хурматли Бахтиёржон!

Сени таваллуд кунинг билан чин қалбимдан табриклаймиз. Узоқ умр, соғ-саломатлик тилаймиз. Бизнинг ва оиланг бахтига доимо омон бўлгин. Фарзандларининг роҳатини қўриб юргин.

Хурмат билан отанг Муса Аҳмедов,
Самарқанд вилояти Булунғур тумани

ЭЪЛОН!

Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани ер тузиш ва қўчмас мулк кадастр хизмати томонидан Боғ 1-тор кўчаси, 39-уйда яшовчи Дусматов Тохир номига берилган (Дусматов Собир №6409 рақамли) уй режаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар Юнусобод тумани ер тузиш ва қўчмас мулк кадастр хизмати томонидан 4 мавзе 64 уй 17-хонадонда яшовчи Давлатова Зулхумор Абдугаффаровна номига берилган №ПҚФ 3703 рақамли уй режаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Кишлоқда Худойкул чавандозни танимайдиган одам йўқ. Чўрткесарлиги, ҳалоллиги билан тилга тушган. Бир пайтлар унинг доверуи Қўламининг манамен деган полвонлари орасида машхур эди. Таърифни эшитган киз борки, бири ошкора, бири ғойибона унга ошқ бўларди. Куйган куйди, суйган суйди, Худойкул чавандоз тортинчоқкина Робияга уйланди. Йил ўтмай Робия эгиз фарзанд кўрди. Эгизакларнинг оти Ҳасан-Зухра бўлди.

Чавандознинг отаси Қўшмурод ота ҳам кўп жўмард одам. Эгиз неваралик бўлганидан боши осмонга етиб, «Кўпқарининг гали ўзимизга ўғлим» деди. Аммо кўп ўтмай Ҳасан нобуд бўлди. Зухра инжикланиб онасини эммай кўйди.

Робия эгизак фарзандларидан сўнг, ўғли Баходирни тоқ туққан бўлса-да, орадан йиллар ўтгач, яна эгиз кўрди. Қўшмурод отанинг қадди тикланди. «Биринчи невараларимни кўрганимда кўпқарига лафз қилганман», деб ҳаракатга тушиб қолди. Бу пайтга келиб Зухранинг бўйи чўзилган, юз-кўзларидан балоғат нафаси уфурарди.

Қўшмурод ота кўпқарининг ҳаракатида юганида Анбар момонинг хаёли Зухрада эди. Уни туғилганидаёқ Маҳкам аканинг ўғли Иззатга «бешиккертти» қилишганди. Энди эса кўёв бўлишининг онаси Санобар уларнигиқа зир қатнаб, қизни сўраб, холи жонларига қўймаётганди.

— Киз меники, — деди Худойкул Робияга. — Ўша Санобар чечангнинг ўғли текис йўлда базур юради. Бошига бир иш тушар бўлса кунини кўролармикан ўзи?

Эрининг бу саволидан Робиянинг тили туювланди.

— Менам шуни айтаман-да, бир баҳона топиб рад жавоби-

ни бериб юборайлик, десак, кўёвни синаш учун ўтин ёрдириб, ғалвир уюртирадиган замон бўлмаса...

— Ёради, ўтинам ёради, ғалвир ҳам уюради. Бугдой уюришни билмаса, егани ҳалол бўлармиди? Кишлоққа газ келгани билан ўчоқсиз кунимиз ўтмайди. Ўтин ёришни ҳам билсин! — деди Худойкул чакка томирлари бўртиб, кирғий кўзларидан олов чатнаб.

Кейинги хайитда ҳалво олиб келган Санобар чеча бу гапни эшитиб ўтирган жойида тиззасига шапатиллади.

— Вой ўлай! Бу алмисокдан қолган бир амал бўлса, чавандоз акам ўйлаб гапиряптими, ўзи?

Санобар чечанинг бе-саран-жомлигини кўриб, Робия оғзини рўмоли билан ёпиб ичида кулиб кўйди.

Ўғлининг шартини эшитган Анбар момонинг жаҳли чикди. — «Бешиккертти» қилингандан кейин, шу киз энди уларники-да! Ортиқча расм-русумга бало борми?! — деди силтаниб.

— Эпласа уники! — деди Қўшмурод ота.

Санобар қудаларининг гапини айтиб келганида Маҳкам

аканинг жаҳли чикди.

— Ўтин ёрдирад эмиш? Нима ўзи ўтин ёролмай қопти-ми?

— Расм-русуми шу экан, энди нима ҳам деймиз? Санобар опа ўғлини қақирди.

— Бўл, пона би-

КУЁВЛИК ШАРТИ

лан болтани топ, ўтин ёрасан! Озгина машинки ол.

— Саратонда ўтин нимага керак?

— Қулма бола, ҳаракатинг-ни қил. Ҳали бугдой уюришинг керак!..

— Ни-има?!

— Бошингиз бешикданок боғланган. Қайнатанг ўтин ёрсин, бугдой уюрсин деб шарт қўйибди.

Энди бўлди қил, теғирмонга боришим керак.

Бугдой уюриб ўтирган Анбар момо уларни кўриб, ранглар шолча гилам чеккасига ғалвирни қўйиб, ичкарига кириб кетди. Худойкул аввал ўзи бир ғалвир бугдойни уюриб кўрсатди. Иззат эса бўлажак қайно-тасини зимдан кузатаркан, бироз тайсалланиб қолди. Худойкул қолган ярим ғалвир бугдойни солиб Иззатга узатди. У зўр

Худойкул чавандоз қақиртириб одам юборганида, Иззат чавандознинг уйига кириб бораркан, ер остидан атрофга киши билмас кўз ташлади. Зухра киз кўринмади.

— Ассалому алайкум, — деди қўлини кўксига қўйиб. — Иззатман! Қақиртирган экансиз? — йигит ёшига ярашмаган давангирлик билан чавандозга тикилди.

— Сен бўлсанг жуда яхши, кўриб турибсан саратон иссиқ келди. «Иссиқнинг совуғи, совуқнинг иссиғи бор» дейишадди. Бу туришда киши эрта тушадиганга ўхшайди. Богда, бир қари тут бор, ярми кўриб қолган, шуни ўтин қилишга сал ёрдам берсанг дегандим, — деди Худойкул Иззатнинг бил-лақларига бир кур на-зар ташлаб.

Иззат қўлини кўксига қўйди:

— Ҳўп бўлади!

— Бу бошқа гап!

Иззат қўлига болтани олди. Кунда иккига бўлиганда Худойкул бироз сер-гақланди.

— Менга қара, ўтинни бир зарба билан ёришни ўрган. Кўпқаридаям, солими-ни бир силто билан тўдадан айиролсанг, улоқ сеники бўлади.

Энди бўлди қил, теғирмонга боришим керак.

Бугдой уюриб ўтирган Анбар момо уларни кўриб, ранглар шолча гилам чеккасига ғалвирни қўйиб, ичкарига кириб кетди. Худойкул аввал ўзи бир ғалвир бугдойни уюриб кўрсатди. Иззат эса бўлажак қайно-тасини зимдан кузатаркан, бироз тайсалланиб қолди. Худойкул қолган ярим ғалвир бугдойни солиб Иззатга узатди. У зўр

Ҳикоя

бериб ғалвирни айлантирди, аммо ғалвирдаги кўриниб турган шўр кесакчалар ҳам бир жойга тўда бўлиш ўрнига айлан-ниб чопар эди.

— Бўлди, билмайсан, тўхтат! «Бешиккертинг» билан ишим йўқ менинг. Рўзгорини ҳалол тўтолмайдиган, ейдиган нонини ҳалоллаб ейолмайдиган одамга берадиган қизим йўқ! — деди қутилмаганда Худойкул чавандоз.

— Худайкул! — деди ҳалидан бери мудраб ўтирган Қўшмурод ота ўғлига нимадир демоқчи бўлгандек илкис қараб.

— Сиз аралашманг ота, гапим гап, бунинг қўлидан ҳеч нарсас келмайди!

Ўғлининг товушини эшитиб Анбар момо айвонга югургилаб чикди. Иззатга қараб:

— Улим, гўжа қилувдим, бо-ванг билан ичкари кириб еб олинган, — деди.

Қўшмурод ота чуқур хўрсинди.

— Меҳмон, ичкарига киринг, — дея вазиятни силлиқ-ламоқчи бўлди.

— Ҳозир эпламаган бўлсам, ўрганаман, — деди Иззат Худойкулга қараб. Сўнг чол-кам-пирининг гапини эшитмагандек шошиб дарвозага йўналди.

Худойкул чавандознинг элга кўпқари тўй қилиб бераётгани овозаси атроф кишлоқларни тутганида, Иззат катта амакиси Раҳмон акадан аллақачон бугдой уюришни ўрганиб олганди. Тўй-тўйга етакламайди деб ким айтди. Эгизакларнинг суннат тўйидан сўнг Иззат билан Зухранинг никоҳ тўйи бўлди.

Дилором ДИЛХОХ.

УМР СОАТЛАРИ

ёхуд режалаштирилган вақт фойдаси

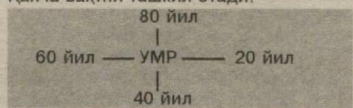
Сўнгги пайтларда «Вақт жуда тез ўтпти-я», деган гаплар қулоққа тез-тез чалинади. Статистик маълумотларга кўра, 30 ёшгача бўлган ёшларнинг 70-80 фоизи умрини режалаштириш мақсадларга эмас, аксинча беҳуда ишларга сарфлар экан. Бундай шахслар кексаяганида «Эссиз, ҳаётим шамолдек ўтдию кетди», деб афсусланади. Донолар умрнинг ҳар бир дақиқаси бемисл қимматга эга экани ҳақида кўп насихатлар қолдиришган. Ана шундай ривоятлардан бирига эътибор берайлик:

...Қабристон ёнидан ўтиб кетаётган бир киши қабр тошидаги ёзувни ўқиб, қоровулдан: «Кечирасиз, бу ерда ётган одамни яхши билардим. Мен билан тенгдош эди, 63 йил яшаб, чин дунёга рихлат қилганди. Аммо негадир ёзувда хато қилишган ше-килли, «3 йил яшаган» деб ёзилибди», дея сўрабди. Шунда халиги қоровул «Ҳа, тўғри айтдингиз, тақсир. Дарҳақиқат, мен ҳам билардим бу инсонни, 63 йил умр кўрган эди. Аммо айтишларича, ўлими олди-дан фарзандларига қабр тошига шундай ёзиб қўйишларини васият қилган. Тириклигида кечган умрини сарҳисоб этганида, бор-йўғи уч йилгина мазмунли ҳаёт кечирган экан», дея изоҳ бериб-

ди...

Демак, ҳар бир инсон ўзи яшаб ўтган ҳаётини сарҳисоб қилишни ҳам билиши керак экан-да.

Қаранг! 1 йил — 12 ой, 52 ҳафта, 365 кун (сутка), 8760 соат, 525660 дақиқа, 31536000 сониядан иборат. Энди ўртача умрни тўртга бўлиб, 20, 40, 60 ва 80 йиллини ҳисоблаб кўрайлик-чи? Қанча вақтни ташкил этади.

Ўртача 80 йиллик умрнинг 30 йили уйку билан ўтар экан! Бундан ташқари кимнидир кутиш, овқатланиш, кийи-ниш, ороланиш учун сарфланган вақтлар ҳам озмунча эмас!

Мутахассислар умр мазмунини белгилаш учун кун-далик режа дафтари тутишни тавсия қилишади. Унда кунлик, ҳафталик ва ойлик режалар акс этиши керак. Уларнинг бажарилишини таҳлил қилиб борган одам умрини ва ўтаётган вақтни бошқара олади ҳамда бошқалардан кўра кўпроқ ютуқларга эришади. Хулоса қилиб айтганда, агар кеча йўқотган вақтингизга ачинаётган бўлсангиз, эртага бугунгидан-да мазмунлироқ ҳаёт кечиришга интилинг. Ўз умрингизни онгли инсон сифатида бошқаринг.

Азизбек АМОНОВ,
социолог.

Биласизми?

Саёҳат, экскурсия давомида, ресторан ёки кафеларда тановул қилаётиб ҳаёлимизда: «Қанча чойчақа бериш керак?» ёки «Хизмат ҳақи бериш одати қачон пайдо бўлган?» каби саволлар чарх уради.

Официантларнинг қўлига берилган ёки столда ташлаб кетилган пул XX асрдан бошлаб миннатдорчилик рам-зи сифатида қабул қилинган. Бугунги кунга келиб ҳам бу тушунча ўзгарма-ган. Агар хизматчи бизга керак пайтда игна билан ип, такси ҳайдовчиси эса оёқ кийим чўткасини топиб беролса,

сартарош сочимизга қўшимча шакл берса, албатта уларни чойчақа билан мукофотлаймиз. Баъзи ходимларнинг бир ойда олган чойчақаси ойлик маошидан ҳам кўпроқ бўлиши мумкин.

Албатта турли мамлакатларда турлича чойчақа олишади. Бу борада «Жаҳон чемпиони» АҚШ ҳисобланади. Замонавий дам олиш масканларида хизмат кўрсатиш ҳақи умумий нархга қўшимча 25 фоизни ташкил этади. Ресторан ва кафеларда эса 15 фоиз атрофида. «Макдональдс»

ва бошқа енгил тамаддиҳоналарга борсангиз, албатта бир ёки икки дол-лар чойчақа ташлаб кетишингиз керак. Америкалик официантларнинг ойлиги

кичкина бўлса ҳам, улардан даромад солиғи чойчақа билан қўшиб ҳисобланади. Шунинг учун АҚШда чойчақа бермаслик бировнинг чўнтагига зарар етказишдек бир гап. Америкаликлар чекдаги савдо божи нарҳининг икки бараварини ҳисоблаб, чойчақа сифатида ташлаб кетадилар.

Буюк Британияда эса чойчақа умумий нархга қўшимча 10 фоизни ташкил этади. Францияда чойчақа буюрт-мага 15 фоиз қўшимча миқдориди

ҳисобланади. Скандинавияликлар 7-10 фоиз, Италияда эса 5-10 фоиз олишади. Германияда чойчақа бермасангиз ҳам сиздан ҳеч ким хафа бўлмайди. Болгария, Венгрия, Хорватияда 5 фоизни ташкил этади.

Хизмат сизга ёқмаса, чойчақа беришингиз шарт эмас (агар у умумий ҳисобга киритилмаган бўлса). Мижозларга кўрсатилган хизматнинг ёмонлигини столда ташлаб кетилган майда тангадан билиб олса бўларкан.

Бизда эса «Инсоф сари барака» деган ибора ҳам бежиз айтилмаган. Лекин кўрсатилган беминнат хизмат ҳам сизу бизнинг ҳиммати-ва мизни оширади. Акси бўлса асаб бузилгани қолади ҳолос.

Гулмира ЖАЛИЛОВА тайёрлади.

ЧОЙЧАҚА НИМА ЎЗИ?

САДОҚАТЛИ ЖОНИВОР

Вафодор ит олти йилдан бери ҳўжайинининг қабирида яшайди.

Капитан лақабли немис овчаркасини меҳр билан парвариш қилган аргентиналик Мигель Гузман (Miguel Guzman) 2006 йилда ҳаётдан кўз

юмган эди. Унинг вафотидан сўнг ит уйдан чиқиб кетади ва қабрис-тонга йўл олади.

Мигель бу зотдор итни ўғли Дэмианга соғва тариқасида сотиб олган эди. Бироқ ит ўзининг ҳақиқий ҳўжайини сифатида Мигелни танлаган экан. Афсуски, бир йил ўтмай Мигель тўсатдан вафот этиб қола-

ди. Гузманлар oilаси дафн маросимидан қайтгач эса, Капитан ҳам ғойиб бўлган эди.

Улар итни роса бир ҳафта қидиришди. Бироқ ҳеч қим уни қабрис-тонда бўлди деб ўйламаганди. Марҳумнинг қабини зиёрат қилишга боранлариди кўришдики, Капитан эгасининг қабри ёнида ҳорғин ўтирарди. Йигилганларнинг айтишича, итнинг нигоҳлари мунгли, ҳатто кўзларидан ёш сизиб турарди.

— Биз дафн маросимиди Капитанни ўзимиз билан олиб келмаган эдик, — дейди Мигелнинг беваси. — Ҳайронман, қандай қилиб у қабри тоғди экан. Уйга қайтаётганимизда у бизга эргашди, аммо бироз юргач, яна ортига қайтиб, қабр томон югуриб кетди.

Ушанда бери Капитан қабрис-тонда яшайди. Эгасининг қабри ёнидан жимлайди. Кундузлари бирров қабрис-тонни айланиб келиши мумкин, бироқ тунлари эгасининг қабри ёнида ухлайди. Бу вафодор итни энди қабрис-тон ишчилари озиқ-овқат билан таъминлашади.

Наргиза СИДДИКОВА
тайёрлади.

ИККИ ЁРТИ БУТУН БЎЛСА...

"Ассалому-алайкум ҳурматли таҳрират ходимлари!

12 йилдан буён "Оила ва жамият" газетасини ўқийман. Айниқса, "Бахтли бўлинг" рукни орқали ҳам савобли, ҳам масъулиятли ишга қўл ураётганингизнинг ўзиёқ биз мухлисларни газетага бўлган ишончимизни ортттиради. Ушбу бўлим орқали жуфтини топиб, оила қурганлар ҳақида ўқиб, хурсанд бўлдим.

Менинг икки нафар қизим ва бир ўғлим бор. Унга яхши ният билан Бахтиёржон деб исм қўйганмиз. Аммо унга минг афсуски, Бахт ёр бўлмади. Бунга ўзим сабабчиман. Чунки...

Оналар мени холамнинг ўғлига турмушга беришган. Телевизор орқали, газета-журналларда қариндош-уруғчилик оқибатида ногирон фарзандлар туғилиши ҳақида берилган кўрсатув, мақолаларни кўриб, бу ҳақда одамлардан эшитсам ҳам буни бизнинг тақдиримизга алоқаси йўқ, деб эътибор бермадим. Иккита қизим соғлом. Кўрган одам ҳавас қилади. Аммо Бахтиёрим гунг бўлиб туғилди. Уни бағримга босиб, шаҳарма-шаҳар, шифохона-шифохона югурдим. Аммо иложсиз эдим... Ўғлимни махсус мактаб интернатда ўқитдик. Ҳар доим эътибор ва меҳр кўрсатдик. Ҳўжайинимга минг раҳмат. Бирор марта бу ҳақда нолиб гапирмайдим. Балки дарди ичида сиқилар, аммо буни менга сездирмайдим. Бахтиёржонни тез-тез ўзи раҳбарлик қиладиган корхонага олиб кетади. "Мен билан кўпроқ бирга бўлса иш ўрганади. Яхши билан ёмоннинг фарқига боради", дейди. Ўғлим гапиролмас ҳам жуда зийрак ва ҳушёр бўлиб ўсди. Нима демокчи эканингизни юз-кўзингиздан сезиб туради. Дадаси уни корхонасига ишга олди. Секин-аста одамларга қиришиб, ҳатто нуқсонини ҳам унутди. Дўстлари ҳам ўғлимнинг тилини яъни имо-ишора билан гапиришни "ўрганишди".

Бахтиёрни уйлантириш ниятида юрганимни эшитган дугонам Сабоҳат мен билан куда бўлмоқчи эканини айтганида ҳайрон қолдим. "Ўйлаб гапиряпсанми? Соппа-соғ қизингни, менинг ўғлимга узатасанми", деганимда у: "Қизим рози, биз ҳам", дея жавоб берди. Бу хабардан жуда суюндик. 2010 йилнинг март ойида тўйлари бўлди. Орадан бир йил ўтиб неварам Севинч туғилди. Уни ҳаммамиз эркалаб, парвариш қилдик. Аммо негадир Бахтиёр кундан-кунга тундлашиб, тез-тез касали қайталаиб қола бошлади. Шохиста ҳам у билан

очибли муомала қилмасди. Бир кун ишдан қайтсам, ичкари уйда шовқин-сурон, йиғи-сиғи овози эшитилди. Ойнадан секин мўраласам Шохиста ўғлимга, "Сен билан яшашдан тўйиб кетдим, қачон тузаласан", деб дод солар, ерда ётган Севинч биғиллаб йиғларди. Эшикни очиб уйга етиб кирганимча Шохиста ачиқ устида болани даст кўтариб, диванга отиб юборди. Севинчнинг боши диваннинг қирғоғига тегиб, ҳушидан кетди. Кўз очиб юмгунча юз берган бу фалокат ҳаммамизни оёққа турғазди. Шифокорлар неварамнинг ҳаётини асраб қолишди. Аммо бошидаги жароҳат-

кейин билинди.

Шохиста қилган ишдан афсусланиб, кечирим сўради, лекин уни ўғлим билан бошқа яшашга ҳақи қолмаганди. Уни ҳам тўғри тушуниш керак. Бошқа дугоналари каби соғлом йигит билан яшати мумкин эди.

Мен қилган хатоимни тузатмоқчиман. Кексалар, тенг-тенги билан деб бежизга айтишмаган экан. Энди кўзим очилди. Бахтиёржонни ўзи каби кўнгли ярим қизга уйлантирмоқчиман. Икки ёрти бир бутунга айланиб яшасин. Ўғлимнинг ёши 25 да. Мен каби фарзандининг сўлғин юзига боқиб, эртанги кунига умидла кўз тикиб яшаётган оналар бўлса, хабар берсинлар. Бизнинг кўмагимизга муҳтож болаларимизнинг юракларини бирлаштирайлик.

НАМУНА,
Фаргона вилояти".

ТАХРИРИЯТДАН:

"Бахтли бўлинг" рукнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

Биласизми?

САБЗИ ЖОНГА МАЛҲАМ

Сабзи таркибида канд, крахмал, пектин моддалари, фосфатлар, ферментлар, минерал тузлар, ёғ, эфир мойлари мавжуд. У камқонликда, дармонсизликда, юрак, жигар, буйрак касалликларида жуда фойдали. Уруғидан сийдик йўлларидаги тошларни ҳайдовчи восита сифатида қўлланилади. Сабзидан тайёрланган малҳамлар даволовчи косметикада ҳам кенг фойдаланилади.

■ Халқ табобатида сабзи уруғининг кукуни ёки сувли дамламасидан гижжа ҳайдовчи восита сифатида ҳамда ич кетишида фойдаланилади. Шунингдек, шарбати иштаҳани яхшилайдиган, тишларни мустаҳкамлайдиган, танани турли инфекцияларга қарши чиниктиради. Чунки бу шифобахш шарбат А витаминига бой.

■ Асаб ва кўриш қобилиятини мустаҳкамлаш учун ҳар кун бир стакандан сабзи шарбати ичиш фойдали. Бир йилда икки марта, бир ойдан мана шундай витаминли даволаш курсини ўтаганлар саломатлигида ижобий ўзгариш бўлганини сезишади.

■ Тенг микдорда асал қўшиб, ҳар кун 5-6 марта бир чой қошиқдан истеъмол қилинса, йўталдан халос қилади. Ушбу муолажа, айниқса, болалар учун жуда фойдали.

■ Сабзи шарбати ва сутни тенг микдорда аралаштириб, кунига 5-6 марта 1 ош қошиқдан ичиб турилса, йўталда балғам кўчишини осонлаштиради.

■ Каротинга бой бўлган бу сабзавот шарбатидан ҳар кун 2-3 маҳал 100 миллилитрдан ичилса, миокард инфарктининг илк босқичида беморнинг аҳоли яхшиланади.

■ Тери куйганда, совуқ урганда, шунингдек, битиши қийин бўлган йирингли яра ва жароҳатларда фойдаланилади. Бунинг учун жароҳатланган жойга киргичдан ўтказилган сархил сабзи қўйилади ёки шарбати билан ювилади.

■ Милқлар яллиғланганда, стоматитда шарбати билан томоқ ва оғиз чайилса, фойдаси тезда билинади. Чақалоқларнинг организми яхши ривожланиши учун ҳам сабзи шарбатидан фойдаланиш тавсия этилади.

■ Ангинада сабзи шарбатига асал аралаштириб, қайноқ сувда эри-тиб олинади ва томоқ чайилади.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА тайёрлади.

«Оила» почтасидан

ЁЛҒОНСИЗ ҲАЁТ ҚУРМОҚЧИМАН

"Мен зиёли оиланинг қувончи бўлиб дунёга келдим. Раҳбар аёл, зиёли ота-мага лойиқ фарзанд бўлиш учун ўқидим, изландим, олий маълумотли бўлиб ўз ўрнимни топишга интилдим. Аммо инсоннинг жамиятдаги ўрни оила билан мустаҳкам бўларкан.

Ўқишнинг охириги курсида ота-онам танлаган, хунарманд, зукко йигитга турмушга чиқдим. Қувонч билан бошланган бахтимнинг сўқмоқлари қисқа экан. Бахтсиз фожеа сабаб турмуш ўртоғимдан ажралиб қолдим. Ёстикдошнинг йўқотишдек оғир дард бўлмас керак. Вужудимда ундан қолган ёдгоримнинг митти юракчаси ураётганини ҳис этгач, яшашга куч топдим.

Йиллар ўтмоқда. Инсон эса барча синовларга чидашга мажбур. Аммо баъзан одам қиёфасидаги кимсалар оёгинга болта уришга интилади. Юпанч бўлиш ўрнига ерга қориштиргиси келади. Мен ҳаётимдан нолимоқчи эмасман. Ёнимда меҳрибонларим — ота-онам, ака-укам, дўсту-дугоналарим бор. Мусибатдан омон чиқишимда улар тиргак бўлишди.

Ўғлим катта бўлаяпти. Онамнинг кўзлари мунгли, сочига оқ оралади. Акамдан бевақт айрилгани етмагандек, сеvimли куёвининг фожеали ўлими уам унинг қаддини букиб қўйди. Онамнинг қувончини кўриш илинжида турмуш қуришга қарор қилдим.

Ёшим 30 да. Ёлғонларсиз оила қурмоқчиман. Мусибатлар бироз жижзаки қилиб қўйганини ҳисобга олмаганда масъулиятли, ҳаётга жиддий қарайдиган, бироз шаддодрок аёлман. Ўқитувчи бўлганим боис болалар билан ишлашни яхши кўраман.

Дардимни баҳам кўрадиган, фарзанднинг бегонаси бўлмаслигини ағдлайдиган, ҳаётда ўз қарашини, ўз ўрни бўлган 35-40 ёшлардаги касби-кори, уй-жойи бор, инсон билан танишмоқчиман.

РУХСОРА,
Тошкент вилояти.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

Уй шароитида тайёрланган қахвали совун терини намлантириб, кайфиятни кўтаради. Бунинг учун ҳидсиз совунни қуюқ қилиб дамланган иссиқ қаҳвада яхшилаб эзгилаш керак. Кейин бирор шакли идишга солиб қуритилса, совун тайёр бўлади.

Салат тайёрлаётганда карамни 3-4 дақиқа қайнаётган сувга солиб олинса унинг тахир таби йўқолади.

Ош тузини оғзи ёпиқ идишда сақлаш керак. Очик қолган тузини ишлатиш тавсия этилмайди. Чунки у зарарли газлар, намлик ҳамда ноҳуш хидларни ўзига тортиб олади.

Тағига олган идишни иссиқлигида совуқ сувга тута кўрманг, акс холда ундаги доғнинг кетиши қийин бўлади.

Тери совуқдан қизариб, ёрилганда бир ош қошиқ қаҳва қуйқасида, бир чой қошиқ сметанани аралаштириб қўлга суртиб 20 дақиқа қолдирилса фойдаси тезда билинади.

Қиймани тайёрлагач, тезда ишлатиш керак. Туриб қолган қиймада микроблар кўп йиғилади ва тез ривожланади.

Гулноза БОБОЕВА тайёрлади.

...БИЗ ЗАМОНГА

БОҚАЙЛИК

Ёшларни ҳар тарафлама баркамол этиб тарбиялаш учун бугун ота-оналар, тарбиячи ва ўқитувчилардан ҳар доим-гидан кўра кўпроқ масъулият ва зийрак-лик талаб этилади. Бундан ўн йиллар олдин онахонлар "Ўғил боланинг тар-бияси оғир, кўча-кўйга чиқиб кетади, қизлар эса ҳаммаша онасининг ёнида, назоратида бўлади", дея хотиржам юри-шарди. Бугунги кунга келиб болалар тарбиясига доир бундай гаплар эскир-ганга ўхшайди. Чунки, мобил телефон-лар орқали амалга оширилаётган муо-мала, муносабатлар шунчалик кучайиб кетдики, ҳатто "онасининг ёнида ўтир-ган" қизларнинг ҳам ким билан, нима ҳақида гаплашаётганини ёки кимга қан-дай sms хабарлар юбораётганини на-зоратда тутиб туриш қийин. Оммавий маданият эса ёшларимиз орасида то-бора кенг қулоқ еймоқда.

Яқинда бир танишим инглиз тилини яхши биладиган қизининг жиззакчи ва асабий бўлиб қолгани ҳақида қуюниб га-пирди. Шифокорга кўрсатишса, бу хас-талик кам уйқулик оқибатида юзага ке-лади, дейишди. Кўп ўқиб, улашга кам

вақт ажратаётганимиз деган ўйда қизи-ни кузата бошлабди. У кечаси билан те-лефонда хорижлик дўстлари билан суҳ-батлашиб чиқаркан. Яхшилаб суриштир-ган, онаси қизининг телефон орқали топ-ган дўстлари шунчаки вақт ўтказиш учу-нига лақиллашиб ўтирадиган бекорчи ёшлар эканини аниқлабди. "Қизимга боғча ёшидан бошлаб тил ўрганиши учун шароитлар яратиб берганим, охир оқибатда у билимларини беҳуда сарф-

лаётганини кўриб ҳафа бўлиб кетдим", дейди она бечора куйиниб. Бугунги кун-да мамлакатимизда ёшлар тарбиясига, жумладан, қизларнинг ҳар тарафлама билимли ва салоҳиятли бўлишларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бундай шарт-шароитлардан унумли фойдалана-ётганлар катта ютуқларга эришмоқда-лар. Бунда уларнинг ота-онасининг ҳи-саси албатта катта.

Фарзандларимизнинг яхши яшаши, таълим-тарбия олиши учун давлатимиз томонидан шунча имкониятлар яратиб берилган бир пайтда, биз ота-она-лар ҳам энди уларнинг хатти-ҳаракати-ни масъулият билан назорат қилиб бо-ришимиз ҳам керак. Ўғил-қизларимиз ким билан дўстлашяпти, қандай китоб ўқияпти, нималар ҳақида ўйлаб, муло-ҳаза юриятяпти — буларнинг барчасидан хабардор бўлиш билан бирга, оғоҳлик-ни унутмаслик керак. Бежиз айтишма-ган-да, "Замон сенга эмас, сен замон-га боққин" деб...

Сабоҳат ТЎХТАБОВЕВА,
ТДТУ қошидаги Чилонзор
академик лицейи ўқитувчиси.

Қатрлар

бутун маҳалла, қўшнилари меҳр кўрсат-ди. "Олиб кетамиз", деган қариндош-ларга ён қўшниси — ёшгина аёл узил-кесил рад жавобини берди. Бунга бош-ча қўшнилари ҳам қўшилди. Қариндош-лар рози бўлишди. Қизга ҳамма баҳоли қудрат ёрдам берди.

Келин кўёвнинг уйига отланганда ёмғирга шомол қўшилди. Гўё онасининг қўллари бошини силаётгандек.

Барча онга оқ йўл тилаб, дуога қўл очганида кекса чинорнинг шоҳлари қар-силлаб, барглари бир-бирига урила бошлади. Гўё отаси ва онаси қўл қўзиб дуо берди. Қиз қалбидagi мунгли меҳ-ридан қўни-қўшни ва маҳалладошлари-дан яшира-яшира, бўлажак турмуш ўртоғининг қўлидан тутаркан, ортига ўтирилади. Қўзлари қўшнилари орасида қўл силкитиб турган ота-онасини кўргандек бўлди. Бир ҳўрсиниб, олдин-га қадам ташлади.

Каримабегим АШУРОВА.

Савол-жавоб

— Фуқаролик кодексининг 1134 ва 1135-моддаларига асосан, мерос қолдирувчининг болалари (шу жумла-дан, фарзандликка олинган болала-ри), хотини, ота-онаси тенг улушлар-да биринчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўлади. Сиз ота ҳовли-гизни оғзаки берилган васиятномага асосан олишингиз мумкин эмас. Чун-ки васиятнома нотариал тартибда расмийлаштирилмаган. Фуқаролик кодексининг 1124-моддасида васият-номанинг шаклига доир умумий қоидалар кўрсатилган. Шунга кўра сиз отангиздан қолган мол-мулкдан бар-ча қонуний меросхўрлар қатори ўз улушингизни олишингиз мумкин. Бу-нинг учун отангиз яшаган тумандаги давлат нотариал идорасига ариза билан мурожаат этасиз.

Саволга Тошкент вилояти
Бекобод шаҳар ДНИ нотариуси
Ўқтамжон ФОЗИЛОВ
жавоб берди.

ЮРАГИ ЙЎҚ ОДАМ

Юрагим яна хуруж қилди. Уни қўлим билан силаганча ҳолсизланиб ўтир-ганимни кўрган бир "дўстим"нинг пичинг гапи қулоғимга чалинди: "Қачон қара-санг, юрагини ушлайди. Дунёнинг иш-лари менсиз битмайди, деб ўйласа ке-рак-да. Мана, мен сира сиқилмайман. Юрагим ҳам зўр. Ҳатто унинг қаерда joyлашганини ҳам билмайман".

Ўзим зўрга ўтирибман-у, унга раҳ-мин келиб кетди. Одам юраги борли-гини ҳар замонда бўлса ҳам эслаб тур-гани яхши экан. Юраги борлигини унут-ганлардан Худо сақласин.

УМИДНИНГ РАНГИ

Умиднинг ранги оқ дейишади. Бу тўғримики?

Кимдир севиқли бўлишни истади, умид қилади қип-қизил гуллар олмоқ-ни.

Кимдир ўз гўзаллигини одамлар се-зишларини истаб яшайди, умид қи-ла-

ди. Гўзаллик эса менга нафис пушти гулларни эслатади.

Кимдир истеъдоди билан тарихда қолмоқ истади: сан-сарик гуллар.

Яна кимдир бу дунёдан ўтса, одам-лар уни хотирлаб фарёд чекишларини истади. Нима ҳам дейсиз, бу-да умид-нинг кўриниши. Гарчи қоп-қора бўлса ҳам.

Кимдир шунчаки яшайди. Юрган йўлларида эса турфа гуллар ўсади.

Ана шунча. Ким нима деса де-син-у, ҳар қалай умиднинг ранги фақат оқ эмас. У дунёнинг ўзидек, инсонлар-нинг ўзларидек ранг-баранг.

ЕТИМ ҚИЗНИНГ ТЎЙИ

Етим қизининг тўйи бўлди. Уч кун оромсиз ёмғир ёғди. Ҳам отасиз, ҳам онасиз ўсган бу қизнинг қалби тубида чексиз армонлар, аламли, нишонаси бўлиб тинимсиз ёғаётган ёмғир барча-нинг юрагини эзиб юборди. Бир вақт-лар ота-онадан жудо бўлган қизалоққа

шунингдек, меҳнатга қобилиятсиз эри (хотини) ва ота-онаси яъни мерос очил-ган кунга келиб, 55 ёшга кирган аёл-лар, 60 ёшга кирган эркаклар, шу жум-ладан, уни фарзандликка олганлар, ва-сиятноманинг мазмунидан қатъи назар, қонун бўйича ворис бўлганларида улар-дан ҳар бирига тегиши лозим бўлган улушнинг қамиди ярмини (мажбурий улуш) мерос қилиб оладилар.

Саволларга Гулран турмани
1-сон ДНИ нотариуси Шокир
МАДАМИНОВ жавоб берди.

БОБОМ ВАСИЯТИ

— Ўзим бир неча йилдан буён шаҳарда яшайман. Вилоятда бо-бомнинг ҳовлиси бор. Бобом уни ҳаётлигида менга оғзаки васият қилган. Бир неча йил ўша уйда укам яшади. Бобом вафот этган, ҳовлини сотаман десам, укам қар-шилиқ қилмоқда. Бу муамманинг ечимини қандай ҳал қилсам бўла-ди?

Одил БОБОВЕВ,
Бекобод шаҳри.

МУМКИНУ, ЛЕКИН...

Васиятнома расмийлашти-ришда гувоҳлар катнашиши мум-кинми?

К. Худойбергенов

Васият қилувчининг илтимосига би-ноан васиятнома тасдиқлашда гувоҳ-лар иштирок этиши мумкин. Бундай ҳолатда уларнинг катнашганлиги ва уларга мерос очилгунга қадар васият-номанинг мазмуни, унинг тузилиши, бекор қилиниши ёки ўзгаририлишига дахлдор маълумотларни ошкор қилиш-га ҳақли эмаслиги тушунтирилганлиги васиятномада қайд қилинади.

ЯРМИНИ ОЛАДИ

Кимлар васиятнома мазмуни-дан қатъи назар, меросдан маж-бурий улуш олиш ҳуқуқига эга?

Д. Қўзибоев

Мерос қолдирувчининг вояга етма-ган ёки меҳнатга қобилиятсиз, шу жум-ладан, фарзандликка олган болалари,

Муассаслар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оналарнинг қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамағатаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамағатаси

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмуни учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида chop этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Ҳамроҳон МУСУРМОНОВА

Саҳифаловчи — Илҳом ЖУМАНОВ

Мусахҳиллар — Саидгани САЙДАЛИМОВ,

Гулноза БОБОВЕВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07 да рўйхатга олин-ган. Буюртма Г — 228. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ, Адади — 10550. Баҳоши келишилган нарҳда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел.-факс) 233-28-20

Котибият: 234-76-08

Мухбирлар: 233-04-50

«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

1 2 3 4 5

ЎН УЧ ЁШЛИ
ЧЕМПИОН

Дубай шаҳрида каратэ бўйича болалар, ёшлар ва катталар ўртаси-да ўтказилган халқаро турнирда Сар-дор Яхёев олтин медални қўлга ки-ритди.

Қирқдан зиёд давлатдан мингдан ортиқ спортчи иштирок этган нуфуз-ли мусобақада ўн уч ёшли иқтидор-ли спортчимиз Грузия, Фаластин, Бирлашган Араб Амириклар ва Миср каратэчиларини мағлубиятга учратиб, шоҳсупанинг энг юқори по-ғонасига кўтарилди.

КУЧЛИЛАР
АНИҚЛАНДИ

Бухорода самбо бўйича мамлакат чемпионати бўлиб ўтди. Унда барча вилоятдан 200 нафардан зиёд пол-вон ўзаро куч синашди.

Қизгин ва муросасиз баҳсларда самарқандлик полвонлар яққол ус-тунлигини намойиш этди. Финалда улардан Шавкат Жўраев, Давлат Ҳамроев, Элмурод Абраев, Элдор Ғуломов ўз вақт тоифаларида мам-лакат чемпионлигини қўлга киритди. Бухоролик Муҳаммад Ғуломов, Эр-кин Дониёров, пойтахтлик Фаррух Жумаев, Олим Худойқулов ва анди-жонлик Жасур Худойбердиев ҳам олтин медалга сазовор бўлди.

Бокс. Россиянинг Троицк шаҳри-да ўтган мусобақада ҳамюртимиз Шерзодбек Хусанов профессионал фаолиятидаги 17-ғалабасини нишон-лади. Саккиз раундлик жангда у эс-тониялик Павел Семёновни очколар ҳисобида енгди.

Мини-футбол. Озарбайжонда ўтказилган халқаро турнирда Ўзе-бекистон миллий терма жамоаси брон-за медалга сазовор бўлди. Ҳамюрт-ларимиз учинчи ўрин учун баҳсда Латвия вакиллари 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Шахмат. Ўзбекистон чемпиона-ти биринчи лигасининг эркаклар ўртасидаги ярим финал бешлашувла-рида сирдарелик Жамшид Шодику-лов пешқадамлик қилмоқда. Олтин-чи турда Тошкент вилояти вакили Антон Белий билан дуранг ўйнаган Жамшид беш ярим очко жамгарди. Иккинчи ўринда бораётган Улугбек Тиллаев ҳисобида беш очко бор.

Хотин-қизлар ўртасидаги мусоба-қанинг финал босқичида 34 нафар шахматчи олий лигага бериладиган уч йўлланма учун ўзаро рақобатлаш-моқда. Олтинчи турда навоийлик Моҳирун Қахрамонова сурхондарё-лик Райхон Дониёровани енгиб, беш очко билан биринчи ўринга кўтарил-ди. Кучли учлиқдан жой олган пой-тахтлик Баҳора Абдусатторов ва навоийлик Гулзода Облаева ҳисоби-да ҳам бештадан очко бор.

Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.